

ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ปรมาภรณ์ ยามาโมโตะ^{1*} และ นพดล เจนอักษร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 2) เพื่อตรวจสอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์การประเมิน ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่สำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนที่ 2 คือ การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และขั้นตอนที่ 3 คือ การยืนยันตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประชากรสำหรับการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2,361 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณ ขนาดตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัย พบว่า 1) ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน 26 ตัวแปร คือ (1) ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณ 7 ตัวแปร (2) ด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี 3 ตัวแปร (3) ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4 ตัวแปร (4) ด้านการตัดสินใจ 5 ตัวแปร (5) ด้านการสร้างแรงจูงใจ 3 ตัวแปร และ (6) ด้านการเสียสละและการอุทิศตน 4 ตัวแปร 2) ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 6 ด้าน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุม สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการ แนวคิดตามกรอบการวิจัย

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะ, ผู้บริหารโรงเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. +668 06570 5037 อีเมล: paramapornbj1@gmail.com

The Particular Characteristic Indicators of Secondary School Administrator

Paramaporn Yamamoto^{1*} and Nopadol Chenaksara²

Abstract

This thesis was designed as a mixed methodology based on qualitative and quantitative research. The objectives of the research were 1) to analyze particular characteristic indicators of secondary school administrators 2) to verify the particular characteristic indicators of secondary school administrators. The research was comprised of 3 procedures as follows: firstly, analyzing the relevant variables for the particular characteristic indicators of secondary school administrators, secondly, analyzing the particular characteristic indicators of secondary school administrators, and thirdly, verifying the particular characteristic indicators of secondary school administrators by expert and expertise. The population of the research were 2,361 secondary school administrators. The sample of the research were 331 secondary school administrators by using the determination of sample size by Krejcie and Morgan's table. The instruments used for data collection were document analysis form, interview form, and opinionnaire. The statistic used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Exploratory Factor Analysis. The research findings revealed that: 1) The particular characteristic indicators of secondary school administrators consisted of six components namely; (1) morality and ethics 7 indicators, (2) communication and technology skills 3 indicators, (3) conservation of local wisdom 4 indicators, (4) decision making 5 indicators, (5) motivation 3 indicators, and (6) sacrifice and dedication 4 indicators. 2) The verification of the particular characteristic indicators of secondary school administrators were found in accordance with the standard of propriety, feasibility, utility and accuracy appropriate, feasibility, utilization, and theoretical framework.

Keywords: The Particular Characteristic Indicator, School Administrative

¹ Doctoral student of the Doctor of Philosophy Program, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

² Assistant Professor of the Doctor of Philosophy Program, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

* Corresponding Author, Tel. +668 06570 5037 e-mail: paramapornbj1@gmail.com

1. บทนำ

ในสังคมโลกยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับสภาพตามนโยบายของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมโลกยุคใหม่ โดยมุ่งสู่การพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของ “คน” หรือ “ผู้เรียน” ให้มีความสามารถพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จและสงบสุข การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิต การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบชีวิตได้อย่างมีความสุขอย่างรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงเป็นพลังสร้างสรรค์ และการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้มีคุณค่าทั้งต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษาส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่าให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระสามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษา [1] ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการบริหารเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามแนวทาง หลักการและมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนำไปสู่การบรรลุผลตามการปฏิรูป การบริหารและการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) การประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา การบริหารโดยองค์คณะบุคคล การประเมินภายใน การประเมินภายนอก และการที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นมีอาชีพและผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจำต้องมีสมรรถภาพทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริง [2]

ในยุคศตวรรษที่ 21 นี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องทำงานในโรงเรียนของตน สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ แนะนำ ส่งเสริมการสร้างขวัญกำลังใจ สร้างเสริมแรงจูงใจ และสร้างเงื่อนไขให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้สร้างสรรค์ให้บรรลุผลสำเร็จตามต้องการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้ความเป็นผู้บริหาร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 เพื่อตรวจสอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามมาตรฐานการประเมิน

3. คำถามการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นแนวทางในการหาคำตอบผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ดังนี้

3.1 ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วยตัวบ่งชี้ใดบ้าง

3.2 ผลการตรวจสอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามมาตรฐานการประเมินเป็นอย่างไร

4. ประชากร

ประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนประชากร 2,361 คน

5. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนประชากร 2,361 คน โดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาใน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ออกเป็น 42 เขตพื้นที่ โดยแบ่งตามภาค 5 ภาค ดังนี้

ภาค	จำนวนโรงเรียน
1. กรุงเทพมหานคร	17
2. ภาคเหนือ	56
3. ภาคกลาง ตะวันตก และ ตะวันออก	81
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	131
5. ภาคใต้	47

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณ
 ขนาดตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie &
 Morgan) [3] และได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการ
 โรงเรียน จำนวน 331 คน

6. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของ
 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา” เป็นการวิจัยเชิง
 ผสมผสาน (Mixed methodology) ทั้งเชิงปริมาณ
 และเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการกำหนดตัวแปรเกี่ยวกับ
 คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สร้าง
 และพัฒนาเครื่องมือวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์
 ข้อมูล และยืนยันผลที่ได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแบ่ง
 ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะตัวบ่งชี้
 คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จาก
 การกำหนดปัญหาของการวิจัยและกำหนดกรอบแนวคิดของ
 การวิจัยโดยศึกษา วิเคราะห์

สังเคราะห์และสรุปวรรณกรรม โดยใช้วิธีวิเคราะห์เอกสาร
 (Documentary Analysis) มีขั้นตอนที่วิจัยศึกษา
 ดำเนินการดังนี้

1.1) ศึกษา แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
 คุณลักษณะผู้นำและคุณลักษณะผู้บริหารเพื่อศึกษา
 คุณลักษณะที่สำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของ
 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และสรุปวรรณกรรม โดยใช้
 วิธีวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ซึ่งจาก
 การศึกษา วิเคราะห์ และสรุปผลที่ได้ คือ ตัวแปร
 คุณลักษณะที่สำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของ
 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2) นำตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารมา
 สร้างแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-
 structured interview) เกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะ
 จำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไปสัมภาษณ์
 ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้อำนวยการ
 โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก
 จำนวน 5 คน ผลที่ได้ คือ ตัวแปรคุณลักษณะที่สำคัญที่
 เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน
 มัธยมศึกษา

1.3) นำผลที่ได้จากวิเคราะห์เอกสาร (Documentary
 Analysis) และการสัมภาษณ์ (Interview) จากผู้ทรงคุณ
 วิทย์เกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน
 มัธยมศึกษา มาสรุปเพื่อให้ได้ตัวแปรคุณลักษณะที่สำคัญ
 ที่เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน
 มัธยมศึกษา แล้วนำตัวแปรที่ได้ไปสร้างแบบสอบถาม
 ความคิดเห็น (Questionnaire) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ
 ในการวิจัยขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของ
 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อสร้างแบบสอบถามความ
 คิดเห็น (Opinion) แล้วนำมาวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะ
 จำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน มีขั้นตอนที่วิจัยศึกษา
 ดำเนินการดังนี้

2.1) นำตัวแปรตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของ
 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้น 1 มาสร้างเป็นกระหนังกำถาม
 จำนวน 145 ข้อ ในแบบสอบถามชนิดประมาณค่า (Rating
 Scale) เป็นเครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม
 ความคิดเห็น (Opinion) ชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ
 (Likert's Rating Scale) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ
 ขอคำชี้แนะ

2.2) นำเครื่องมือการวิจัยไปตรวจคุณภาพ
 แบบสอบถาม โดยการตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 (Content Validity) ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อนำมา
 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective
 Congruence: IOC) โดยพิจารณา IOC มากกว่า 0.5
 ขึ้นไป แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาตาม
 ข้อเสนอแนะ เหลือข้อคำถามจำนวน 143 ข้อ จากข้อ
 คำถามทั้งหมด 145 ข้อ

2.3) ทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือการวิจัย
 (แบบสอบถาม) กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

เดียวกับการวิจัย แต่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างทุก
ประการจำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -
coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)
เท่ากับ 0.950

2.4) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวม
ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการ
โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 331 คน และได้รับ
แบบสอบถามกลับคืนมา 309 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
93.35 เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis:
EFA) เพื่อสกัดปัจจัยที่สำคัญออก ผลที่ได้ คือ ตัวบ่งชี้
คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นที่ 3 ดำเนินการยืนยันคุณลักษณะที่สำคัญที่เป็นตัว
บ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

การยืนยันหาความเหมาะสมของคุณลักษณะที่สำคัญที่
เป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดย ผู้วิจัย
ใช้หลักการประเมินรูปแบบของกัสกี (Guskey) [4] ซึ่ง
กล่าวถึงหลักการประเมินทางการศึกษาโดยกำหนด
มาตรฐานในการประเมินรูปแบบ 4 ประการ คือ
1) ด้านความเหมาะสม 2) ด้านความเป็นไปได้ 3) ด้าน
ความเป็นประโยชน์ 4) ด้านความสอดคล้อง

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรตัวบ่งชี้คุณลักษณะ จำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ
(Exploratory Factor Analysis : EFA) เพื่อสกัดตัว
แปรให้เหลือตัวแปรประกอบที่สำคัญโดยการวิเคราะห์
ด้วยวิธีวิเคราะห์ภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum
Likelihood) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่สำคัญได้ผลการทดสอบ
KMO Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling
Adequacy ของข้อมูลที่เก็บได้จากการวิจัยได้เท่ากับ
0.959 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.8 แสดงว่าข้อมูลชุดนั้น
สามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบได้ในระดับดีมาก
ดังนั้นข้อมูลนี้จึงมี ความเหมาะสมที่จะใช้การวิเคราะห์
องค์ประกอบได้ดี การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัว
แปรโดยค่าสถิติทดสอบ Bartlett's of Sphericity มี

นัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig } 0.00 < 0.05$) แสดงว่าเมทริกซ์
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เมื่อนำองค์ประกอบที่มีค่า
ความแปรปรวนของตัวแปรหรือค่าไอเกน (eigen
value) เท่ากับ 1 ขึ้นไปตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser) ได้
จำนวน 20 องค์ประกอบ นำไปหมุนแกนแบบตั้งฉาก
(Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax
method) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกตัวแปรที่มีค่า
น้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) เท่ากับ 0.60 ขึ้น
ไป จำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีตัวแปร
บรรยายองค์ประกอบนั้นๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป ซึ่ง
พบว่า ได้ 6 องค์ประกอบ มีค่าร้อยละของความแปรปรวน
อยู่ระหว่าง 5.452 - 10.432 และค่าร้อยละความ
แปรปรวนสะสม เท่ากับ 42.576 ลักษณะเช่นนี้แสดง
ว่าองค์ประกอบทั้ง 6 สามารถอธิบายความแปรปรวน
ขององค์ประกอบได้เท่ากับ 42.576 ปรากฏว่าได้ตัวบ่งชี้
คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มา
ทั้งหมด 6 ด้าน ผู้วิจัยจึงได้สรุปตัวบ่งชี้แต่ละด้านได้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ด้านที่ 1 คุณธรรมและจรรยาบรรณ

ตัวบ่งชี้ด้านที่ 2 ทักษะด้านการสื่อสารและ

เทคโนโลยี

ตัวบ่งชี้ด้านที่ 3 การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

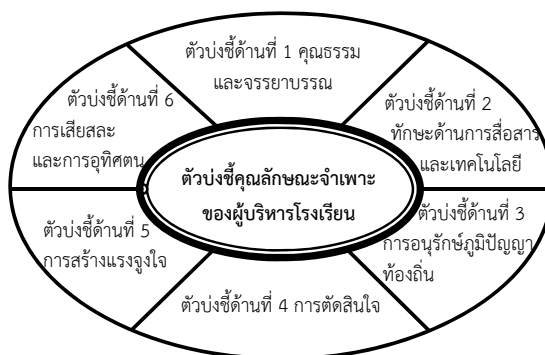
ตัวบ่งชี้ด้านที่ 4 การตัดสินใจ

ตัวบ่งชี้ด้านที่ 5 การสร้างแรงจูงใจ

ตัวบ่งชี้ด้านที่ 6 การเสียสละและการอุทิศตน

ผู้วิจัยสามารถสรุปตัวบ่งชี้ 6 ด้าน เพื่อยืนยันตัว
บ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะ
จำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

7.2 ผลการยืนยันตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผลการตรวจสอบยืนยันตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะ
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยวิธีอ้างอิง
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ด้วยแบบสอบถามความ
คิดเห็น (Opinion) ในการพิจารณาตัวบ่งชี้ผลการ
ตรวจสอบยืนยัน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความ
คิดเห็นสอดคล้องกันว่าตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นพหุองค์
ตัวแปรมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 ด้าน คือ คุณธรรมและ
จรรยาบรรณ ทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี
การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การตัดสินใจ การสร้าง
แรงจูงใจ การเสียสละและการอุทิศตน ผู้ทรงคุณวุฒิและ
ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบตัวบ่งชี้
คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความ
ถูกต้องครอบคลุม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

8. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล
โดยแยกเป็น 2 ตอน คือ 1) ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะ
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) ผลการตรวจสอบ
ยืนยันองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 6 ด้าน
สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ตัวบ่งชี้คุณลักษณะ
จำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถบ่งชี้
ความเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความสอดคล้อง
กับแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยของนักวิชาการ
หน่วยงานและองค์กร รวมทั้งสถาบันทั้งในประเทศไทย
และต่างประเทศ กล่าวคือตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ด้าน มีความ
สามารถครอบคลุมสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการหา
ตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้มีตัวบ่งชี้
คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

มัธยมศึกษา 6 ด้าน ประกอบด้วย 26 ตัวแปร
เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบแล้ว จะ
มีตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้

1) ตัวบ่งชี้ด้านที่ 1 คุณธรรมและจรรยาบรรณ
ประกอบด้วย 7 ตัวแปรย่อย ผู้บริหารสถานศึกษา มีความ
สำคัญต่อการบริหารงาน เพราะสามารถสร้าง ศรัทธา
การยอมรับนับถือ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา
และคนในสังคม ด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถ
จนเกิดความสามัคคี รักใคร่ปรองดอง ผู้บริหารจึงควร
เป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ และมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใส
ศรัทธา เป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารนั้นสามารถครองตน
ครองคน และครองงาน ส่งผลให้หน่วยงานมีคุณภาพ
ประสิทธิภาพ เพราะคุณธรรมที่ดีในตัวผู้บริหารจะควบคุม
ให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย
ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นตัวอย่างด้านบุคลากรที่ดี และเมื่อ
เข้าสู่กระบวนการก็จะได้ผลงานออกมาที่ดีที่สุดในที่สุด เมื่อ
พิจารณารายละเอียดแล้วพบว่า สอดคล้องกับแนวคิด
ของสมถวิล [5] ที่ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 17 คุณลักษณะ
ซึ่งมีคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ด้วย

2) ตัวบ่งชี้ด้านที่ 2 ทักษะด้านการสื่อสารและ
เทคโนโลยี ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย การบริหารงาน
ใดๆ ในยุคนี้จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสม เครื่องมือ
ที่รู้จักกันทั่วไปเป็นเครื่องมือที่ใช้ในสำนักงานซึ่งปัจจุบัน
นี้ได้แก่ ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบฐานข้อมูล ฯลฯ
เครื่องมือเหล่านี้เป็นเทคโนโลยีสำหรับบริหารการศึกษา
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถาน
ศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องได้รับข้อมูลและ
สารสนเทศที่จำเป็นสำหรับใช้ในการตัดสินใจได้อย่าง
รวดเร็วและถูกต้องตลอดเวลา เนื่องจากผู้บริหารมี
บทบาทหลายด้าน เช่น เป็นผู้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใน
สถานศึกษาอย่างทันท่วงทีและพยายาม เป็นผู้แสวงหาและ
รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เป็น
ผู้นำในการเปลี่ยนแปลงแสดงแนวคิดใหม่ ๆ ในการ
พัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น
และเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร
ของสถานศึกษาไปสู่ภายนอก เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์
สถานศึกษา ผู้บริหารยังต้องแสดงบทบาทในการเจรจา
ต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรและผลประโยชน์ที่

จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาอีกด้วย เมื่อพิจารณา รายละเอียดแล้วพบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ กรองทอง [6] พบว่าหลักเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของตัวบ่งชี้การบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของอรรวิวรร [7] พบว่าด้านศักยภาพด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 6 ตัวแปรซึ่งมีตัวแปรทักษะการติดต่อสื่อสารอยู่ด้วย

3) ตัวบ่งชี้ด้านที่ 3 การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ตัวแปรย่อย การเรียนรู้ในวิถีชีวิตมีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของทุกคน ทุกสิ่งในโลกล้วนถ่ายทอดการเรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ในชีวิต ถือได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกัน สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต แหล่งเรียนรู้จึงเป็นเป้าหมายสำคัญของสถานศึกษาทุกแห่งเพื่อนำมาส่งเสริมและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยทุกฝ่ายในสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องร่วมมือกันสนับสนุนซึ่งกันและกันในการนำแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นการส่งเสริมความ สัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนอีกด้วย โรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่เด็กและเยาวชน ดังนั้นหากจะดำเนินงานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ย่อมต้องการผู้บริหารที่มีลักษณะที่ดีมีหลักการในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของศิริทิพย์ [8] พบว่าภาวะผู้นำและกลยุทธ์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2

4) ตัวบ่งชี้ด้านที่ 4 การตัดสินใจ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อย การบริหารงานของผู้บริหารทุกระดับต้องเผชิญกับการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยไปจนเรื่องใหญ่ ๆ งานทุกอย่างของสถานศึกษาจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจ ซึ่งเป็นภาระอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความยากง่ายของการตัดสินใจนั้น อาจแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ บางครั้งจำเป็นต้องใช้

ความคิด ความกล้าหาญ และการเสี่ยงภัย ผลลัพธ์ของการตัดสินใจล้วนมีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน และอนาคตขององค์กรโดยตรง ผู้บริหารควรที่จะพยายามศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสร้างทักษะด้านการตัดสินใจอยู่เสมอ เพราะการตัดสินใจเป็นกิจกรรมที่มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนผู้บริหารที่มีความเข้าใจในปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นก็จะสามารถทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่า สอดคล้องกับ มั่นทิกา[9] พบว่าด้านการตัดสินใจเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

5) ตัวบ่งชี้ด้านที่ 5 การสร้างแรงจูงใจ ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย ผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดความพึงพอใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา หากบุคลากรขาดแรงจูงใจในการทำงานจะส่งผลให้การประสบความสำเร็จเกิดขึ้นได้ยาก ผู้บริหารจึงต้องสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หากบุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานจะส่งผลให้คือช่วยเพิ่มพลังในการทำงาน ให้บุคคลช่วยเพิ่มความพยายามในการทำงาน ให้บุคคลช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของบุคคล และช่วยเสริมสร้างคุณค่าของความเป็นคนที่สมบูรณ์ให้บุคคล เมื่อมีแรงจูงใจในการทำงานแล้วการบริหารจำประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของมั่นทิกา [9]พบว่าด้านการสร้างแรงจูงใจเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

6) ตัวบ่งชี้ด้านที่ 6 การเสียสละและการทิศตน ประกอบด้วย 4 ตัวแปรย่อย ความเสียสละเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานของผู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้เสียสละและอุทิศตนแก่ทางราชการ สละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมขององค์กร ผู้บริหารควรเสียสละและอุทิศตนให้กับการทำงานอย่าง

เต็มความสามารถ มีความขยันตั้งใจและเอาใจใส่งานให้
ลุล่วง เพื่อรับผิดชอบดูแลบริหารสถานศึกษาให้อยู่รอด
และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร เมื่อพิจารณา
รายละเอียดแล้วพบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของเวทมนิ
[10] พบว่าการอุทิศตนในการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของ
องค์ประกอบหลักในการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำที่มี
ประสิทธิผลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของตัวบ่งชี้
คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มี
6 องค์ประกอบ องค์ประกอบคุณธรรมและจรรยาบรรณ
มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาควรนำผลวิจัยด้านนี้ไปใช้เป็นตัว
บ่งชี้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่ง
ในการพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

9.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรเข้ารับการ
ประเมินตัวบ่งชี้คุณลักษณะจำเพาะของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา ก่อนเข้ารับดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา

10. เอกสารอ้างอิง

- [1] Ministry of Education. (2017). [online]. National Education Act B.E.2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002). [cited June 12, 2017]. Available from: www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm (in Thai)
- [2] Office of the National Education Commission. (2002). State and Problems of Management and Basic Education Management of Educational Institutions in Thailand. Bangkok : TVC communication company. (in Thai)
- [3] Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for Research Activities, Educational and Psychological Measurement. New York : Minnisota University.
- [4] Guskey, T.RE. (2000). valuation professional development. Californai : A stage publication Company.
- [5] Somtawin Chusap. (2007). The Development Of Instrument and Indicators Of Effective School Administrator. A Dissertation of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University. (in Thai)
- [6] Krongthohg Keanthong. (2012). A Development Of Good Governance Indicators Of The Basic Educational Institution Administrators. A Thesis of the Requirements for the Degree Doctor of Education, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University. (in Thai)
- [7] Orrawewan Komolratwattana Suwattana Thepchit and Preede Atawinijtrakarn. (2016). "The Study Components of Personal Potential of a Top-level Manager in Order to Enhance the Organizational Competitiveness in Thai Alcoholic Beverage Industry." Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok. Vol.7 No.2 : 61-71. (in Thai)
- [8] Siritip Titipongvanich. (2009). Factor Affecting Knowledge Management of Local Wisdom in Basic Education Schools under the Office of Phetchaburi Educational Service Area 2. A Thesis of the Requirements for the Degree Master of Education, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University. (in Thai)
- [9] Montika Payakkul. (2008). The School Administrators' Characteristics Affecting Internal Quality Assurance as Perceived by Teachers in Basic Educational Institutes in The Office of Khon Kaen Educational Service

Area 1. A Thesis of the Requirements for the Degree Master of Education, Department of Measurement and Evaluation, Faculty of Education, Khon Kaen University. (in Thai)

- [10] Wetmanee Thawinkarn. (2012). The Development of Indicators of Effectiveness Leadership for Basic School Administrators. A Thesis of the Requirements for the Degree Doctor of Education, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University. (in Thai)